

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 460/2021-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Lieskovským, Farská 40, Nitra, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 4Tos/53/2021 z 27. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 4Tos/53/2021 z 27. mája 2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajský súd v Nitre **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **576,12 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na bankový účet vedený vo [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED].
3. Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 4Tos/53/2021 z 27. mája 2021 **zrušuje** a vec **v r a c i a** Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.
4. Sťažovateľovi **priznáva** primerané finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré mu **je** Krajský súd v Nitre **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh doručenej ústavnému súdu 22. júla 2021 vyplýva, že sťažovateľ bol Prezídiom Policajného zboru, Národnou kriminálnou agentúrou, Národnou protizločineckou jednotkou, expozitúrou Západ v Trnave ČVS: PPZ-1155/NKA-PZ-ZA-2018 dňa 31. januára 2019 a 16. júla 2019 obvinený z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d), ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona (ďalej len „TZ“) s poukazom na § 138 písm. i) a j) TZ a § 129 ods. 2 TZ. Uznesením okresného súdu č. k. 21Tp/14/2019 z 2. februára 2019 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 2Tpo/11/2019 z 21. februára 2019 bol vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ďalej len „TP“) so začiatkom jej plynutia od 30. januára 2019. Uznesením okresného súdu č. k. 21Tp/53/2019 z 13. mája 2019 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 2Tpo/34/2019 z 29. mája 2019 bol sťažovateľovi rozšírený dôvod väzby aj podľa § 71 ods. 1 písm. b) TP.

2. Krajský prokurátor podal na okresnom súde 26. novembra 2019 obžalobu, od podania ktorej sa uskutočnilo už viacero hlavných pojednávaní.

3. Po opakovane zamietnutých žiadostiach o prepustenie z väzby na slobodu okresným súdom a opakovane zamietnutých sťažnostiach krajským súdom okresný súd uznesením z 22. januára 2021 zrušil kolúzny dôvod väzby.

4. Na hlavnom pojednávaní 3. mája 2021 sťažovateľ podal ústne do zápisnice žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ktorej písomnú podobu sťažovateľ súdu doručil 7. mája 2021. Okresný súd 19. mája 2021 napadnutým uznesením zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, pretože stále konštatoval opodstatnenosť dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) TP, a taktiež zamietol nahradenie väzby zárukou dôveryhodných osôb, písomným sľubom sťažovateľa a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd druhým touto ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu zamietol so stotožnením sa s odôvodnením uznesenia okresného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ namieta, že krajský súd sa nijako nezaoberal jeho argumentmi, ktoré mali poukazovať na bezdôvodnosť ďalšieho pretrvávania preventívnej väzby, a výnimočnými okolnosťami prípadu na účely možnosti nahradenia väzby s odkazom na judikatúru.

6. Podľa sťažovateľa súd v napadnutom uznesení zakladá dôvodnosť preventívnej väzby na povahe trestnej činnosti, opakovanosti, dlhodobosti, rozsahu a postavení sťažovateľa v skupine a na výpovediach kajúcnikov, ktorých tvrdenie žiadne iné dôkazy nepotvrdzujú. K dlhodobosti

sťažovateľ namieta, že dlhodobosť je kvalifikačný prvok závažnejšieho spôsobu konania podľa § 138 písm. b) TZ, z ktorého však sťažovateľ obvinený nie je. Preto namieta, aby súd bral tento prvok ako jeden z argumentov, a namietol tiež nadkvalifikáciu skutku.

7. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej namieta, že od januára 2021 do mája 2021 nebol získaný žiadny ďalší dôkaz, ktorý by odôvodňoval udržiavanie preventívnej väzby. Sťažovateľ ďalej podotýka, že riziko ďalšieho páchania trestnej činnosti minimalizuje aj fakt, že všetko personálne, materiálne a priestorové vybavenie je v dôsledku trestného konania neaktuálne, resp. zaistené, na čo súd neprihliadal.

8. Otázkou nahradenia väzby sa podľa sťažovateľa súdy vôbec nezaoberali a len vo všeobecnosti uviedli, že výnimočné okolnosti prípadu nie sú naplnené, s čím sťažovateľ nesúhlasí a podotýka, že až na jedno odsúdenie za úplne iný druh trestnej činnosti, ktoré je zahladené, je bezúhonnou osobou, má usporiadaný život, svoj skutok ľutuje, čo má nasvedčovať tomu, že výnimočné okolnosti prípadu existujú.

9. Sťažovateľ namieta, že vo výkone väzby sa už nachádza 28 mesiacov, čo krajský súd v napadnutom uznesení nepovažuje za skutočnosť, ktorá by mala mať vplyv na nepokračovanie v ďalšej trestnej činnosti. V doplnenej ústavnej sťažnosti a jej prílohách sa sťažovateľ snaží poukázať na to, že krajský súd dôvodnosť trvania väzby, resp. jej nahradenie neposudzuje individuálne, ale len formalisticky a paušálne.

10. Sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením krajského súdu. Sťažovateľ sa ďalej domáha zrušenia napadnutého uznesenia a vrátenia veci na ďalšie konanie a priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 eur.

11. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 460/2021 z 26. augusta 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti porušenia základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a odmietol pre nedostatok právomoci v časti porušenia už uvedených práv uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 4Tk/3/2019 z 19. mája 2021.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

12. Podpredsedníčka krajského súdu vo svojom vyjadrení chronologicky popisuje postup okresného súdu a krajského súdu od podania obžaloby 26. novembra 2019. Od tohto časového momentu bolo zo strany okresného súdu nariadených viacero hlavných pojednávaní, v rámci ktorých, ako aj mimo nich bolo zo strany sťažovateľa predložených viacero žiadostí o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorých rozhodoval okresný súd a v prípade podaných sťažností krajský súd.

13. V závere chronologického opisu postupov súdov bolo uvedené, že na základe podanej žiadosti sťažovateľa z 3. septembra 2021 okresný súd uznesením č. k. 4Tk/3/2019

z 3. septembra 2021 v spojení s uznesením krajského soudu č. k. 4Tos/91/2021 z 22. septembra 2021 prepustil sťažovateľa na slobodu za súčasného nahradenia väzby zárukou dôveryhodnej osoby – matky sťažovateľa, písomným sľubom sťažovateľa, dohľadom probačného a mediáčného úradníka a s uložením primeraných povinností a obmedzení vrátane uloženia kontroly technickými prostriedkami – osobným identifikačným zariadením a zariadením na určenie polohy.

14. Krajský súd nesúhlasí, že nebolo dostatočne preukázané podozrenie, že sa sťažovateľ dopustil trestného činu, pretože trestná vec je v štádiu po podaní obžaloby a po čiastočnom vykonaní dokazovania. Vo veciach rozhodovania o väzbe sa neskúma vina či nevina obvineného, ale dôvodné podozrenie, že sťažovateľ mohol spáchať skutok, ktorý napĺňa znaky skutkovej podstaty príslušného trestného činu.

15. Krajský súd konštatoval, že okresný súd sa dostatočne vysporiadal so všetkými skutočnosťami významnými pre trvanie materiálnych dôvodov väzby a že dôvody preventívnej väzby sa neoslabil. Naopak, skutkové zistenia nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bola podaná obžaloba, sa stal, má znaky trestného činu a pretrváva silné podozrenie, že ho mohol spáchať sťažovateľ. Krajský súd sa pridržiaval odôvodnenia, že v prípade prepustenia sťažovateľa na slobodu z preventívnej väzby vzniká riziko ďalšieho páchania trestnej činnosti, a to aj s ohľadom na povahu trestnej činnosti, jej opakovanosť, sťažovateľovo postavenie a rozsah s ohľadom na finančnú pohnútku. Krajský súd nepokladá odôvodnenie napadnutého uznesenia za svojvoľné, i keď nenamietal obsahovú strohosť odôvodnenia väzobných dôvodov; stručnosť odôvodnenia nemôže mať za následok konštatovanie, že ide o neprípustný formalizmus. Vo vzťahu k argumentácii, že sa krajský súd nevysporiadal so sťažovateľom uvedenými nálezmi, odkázal na odôvodnenie okresného súdu.

16. Krajský súd si nie je vedomý porušenia sťažovateľom označených práv a navrhol ústavnému súdu ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovieť.

17. Sťažovateľ v replike poukazuje na to, že krajský súd nerozptýlil pochybnosti o nedostatočnom preukázaní podozrenia zo spáchania skutku. Z vyjadrenia krajského súdu podľa sťažovateľa vyplýva, že súd postupoval správne, ak sa nezaoberal námietkami sťažovateľa. Prepustenie sťažovateľa počas konania podľa neho neznamená, že tým bolo konvalidované porušenie uplatnených práv.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľom namietaná nedôvodnosť preventívnej väzby, jej nenahradenie miernejšími prostriedkami, tiež „nadkvalifikovanie“ trestnej činnosti a nevysporiadanie sa s priet'ahmi v konaní.

19. Podľa uplatnených práv (čl. 17 ods. 1 ústavy) osobná sloboda sa zaručuje. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý

alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

20. V čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy je obsiahnuté aj právo obvineného podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú (resp. primeranú dobu) alebo byť prepustený počas konania (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05). V označených ustanoveniach ústavy sú teda obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 34/07, IV. ÚS 333/08, IV. ÚS 263/2018).

21. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že na konanie, ktorého predmetom je súdne preskúmanie zákonnosti väzby a existencie všetkých jej podmienok, je aplikovateľný čl. 5 ods. 4 dohovoru (III. ÚS 227/03, IV. ÚS 181/07, III. ÚS 54/2017). Ústavnosť postupu a rozhodnutia súdu v takomto type konania (vrátane ústavnosti dôvodov, na ktorých bolo založené rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby) skúma však ústavný súd aj z hľadiska garancií vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 dohovoru (I. ÚS 100/04, III. ÚS 220/04, IV. ÚS 181/07)

22. Ústavný súd stabilne judikuje, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy obmedzenia osobnej slobody obvineného vo väzbe (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

23. Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

24. Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) TP alebo okolnosti uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom (II. ÚS 76/02, I. ÚS 47/2013, III. ÚS 296/2017). Úlohou ústavného súdu je v rámci sťažnostného prieskumu tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 465/2011). Ústavný súd preto nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov

všeobecných súdov, ak ich z ústavného hľadiska možno pokladať za akceptovateľné a udržateľné (IV. ÚS 333/08, II. ÚS 343/09, II. ÚS 348/2016).

25. Pokiaľ ide o čl. 5 ods. 4 dohovoru, Európsky súd pre ľudské práva judikoval (rozsudok vo veci Rakevich proti Rusku z 28. 10. 2003, sťažnosť č. 58973/00, bod 43; tiež II. ÚS 642/2017), že tento článok predstavuje jeho habeas corpus ustanovenie. Označené ustanovenie poskytuje osobe, ktorá bola pozbavená osobnej slobody, právo aktívne sa domáhať súdneho preskúmania tohto pozbavenia.

26. Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť tohto pozbavenia slobody, priznáva im právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (pozri rozsudok vo veci Rehbock proti Slovinsku z 28. 11. 2000, sťažnosť č. 29462/95, bod 84; podobne I. ÚS 131/09, III. ÚS 161/2010, II. ÚS 642/2017).

27. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že krajský súd sa nezaoberal jeho argumentmi a dôvodnosť väzby opiera o výpovede kajúcnikov a len všeobecne o samotnú povahu trestnej činnosti. Z výpovedí kajúcnikov by mal súd považovať za preukázané, že sťažovateľ mal prístup k rôznym drogám. Podľa sťažovateľa od januára 2021 nedošlo k žiadnemu dokazovaniu, ktorým by bolo preukázané, akým spôsobom sa sťažovateľ mal dopracovať k drogám, a tým je podľa sťažovateľa zrejmé, že postupom času sa podozrenie oslabilo a že aj po rozsiahlom dokazovaní neboli tieto skutočnosti potvrdené žiadnym dôkazom. Sťažovateľ poukazuje aj na celkovú dĺžku jeho väzobného stíhania (28 mesiacov), v rámci ktorej zastáva názor, že po takej dlhšej dobe väzobného stíhania museli pominúť akékoľvek dôvody väzby.

28. Krajský súd v napadnutom uznesení uviedol, že „... *ohľadne neexistencie dôvodov preventívnej väzby, nadriadený súd považuje za potrebné zdôrazniť, že záver o dôvodnosti tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku doposiaľ oslabený nebol. Skutočnosť, že obžalovaný je dôvodne podozrivý zo spáchania stíhanej trestnej činnosti a rozsah stíhanej trestnej činnosti a jej nepochybný ekonomický prínos pre jej páchatela, vytvára dôvodný podklad pre obavu z možného pokračovania v páchaní trestnej činnosti obžalovaným. V tejto súvislosti nadriadený súd dodáva, že nie je možné osvojiť si záver, že dĺžka výkonu väzby má taký vplyv na obžalovaného, že by bolo automaticky vylúčené, že by v trestnej činnosti pokračoval.*“.

29. Ústavný súd považuje za dôležité odlišovať jednotlivé dôvody väzby, pre ktoré môžu no nemusia existovať spoločné okolnosti ospravedlňujúce či už vzatie do väzby alebo neupustenie od nej. Existencia ďalších dôkazov síce môže posilniť materiálnu stránku dôvodnosti väzby, no nie je sama osebe dôvodom na trvanie preventívnej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) TP. K dôvodnosti neupustenia od väzby musia pristúpiť skutočnosti ďalšie, z ktorých je možné vyvodiť pravdepodobnosť, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti. Druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť dôvodom preventívnej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) TP, pokiaľ nie je naplnená dispozícia tejto právnej normy. Dispozícia právnej normy musí byť navyše vykladaná doslovne alebo zužujúco, pretože v trestnom práve

nie je možné právne normy vykladať extenzívne a už vôbec nie v neprospech obvineného (por. II. ÚS 792/2014 body 13.8 až 14). Preto, ak neexistujú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú dôvodnú obavu, že sťažovateľ bude pokračovať v trestnej činnosti, potom dôvod preventívnej väzby nie je daný (III. ÚS 33/2021).

30. K výpovediam „kajúcnikov“, resp. spolupracujúcich obvinených, ústavný súd poznamenáva, že výpovede „kajúcnikov“ môžu v zásade odôvodniť väzbu na začiatku trestného stíhania, avšak počas jej trvania takéto výpovede z pohľadu dôvodnosti väzby sa postupne oslabujú, hlavne ak sa neodhalil vo vyšetrovaní žiadny ďalší dôkaz. Toto tvrdenie je do určitej miery v protiklade so súčasnou aplikačnou praxou, keď výpoveď „kajúcnika“, resp. viacerých „kajúcnikov“, zo začiatku trestného stíhania často postačuje aj na väzobné stíhanie trvajúce dlhé mesiace či na viaceré opakované predĺžovania lehoty trvania väzby v prípravnom konaní, a to napriek tomu, že žiadne ďalšie podstatné dôkazy vyšetrovanie neodhalilo, resp. postup vo vyšetrovaní je s výraznými prieťahmi, keď medzi jednotlivými procesnými úkonmi sú nezriedka aj dlhé týždne dôkazového vákuu.

31. V tejto časti je potrebné spomenúť aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej *„V prípadoch predĺžovania väzby môžu síce na začiatku výpovede kajúcnikov prijateľne odôvodniť väzbu, ale v priebehu času nevyhnutne strácajú relevanciu, najmä ak postup vo vyšetrovaní neodhalil ďalší dôkaz“* (rozsudok Labita vs. Taliansko, sťažnosť č. 26772/95).

32. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru, aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015).

33. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach stabilne uvádza, že nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Každopádne je však povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06, III. ÚS 107/07).

34. Ústavný súd v okolnostiach prípadu, berúc zreteľ predovšetkým na všeobecnosť odôvodnenia preventívnej väzby a na jej dĺžku (viac ako dva roky a tri mesiace; od 2. februára 2019 do 27. mája 2021), považoval napadnuté uznesenie z ústavnoprávneho hľadiska za nedostatočne napĺňajúce uvedené štandardy, na ktorých je založený inštitút preventívnej väzby. Skutočnosť, že sťažovateľ bol pomerne krátko (cca 3 mesiace) po vydaní napadnutého rozhodnutia prepustený, má relativizujúce účinky vo vzťahu k dôvodu preventívnej väzby už v čase vydania napadnutého rozhodnutia, keďže z obrany súdu nevyplývali argumenty o zásadnom posilnení potreby prevencie proti sťažovateľovi v období po vydaní napadnutého rozhodnutia. Väzba za žiadnych okolností

nemá nahrádzať inštitút trestu. Ústavný súd z uvedených dôvodov deklaroval porušenie vo výroku uvedených práv sťažovateľa. Pre úplnosť k ďalšej sťažnostnej argumentácii ústavný súd uvádza, že vzhľadom na konštatovanie porušenia základných práv a slobôd sťažovateľa, čo sa týka dôvodnosti preventívnej väzby, je ústavný súd k ďalším parciálnym námietkam sťažovateľa zdržanlivý.

V.

Zrušenie a vrátenie veci

35. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o zrušenie napadnutého uznesenia a o vrátenie veci na ďalšie konanie a rozhodovanie.

36. Ústavný súd v tejto časti poznamenáva, že v priebehu konania pred ústavným súdom bol sťažovateľ uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 4Tk/3/2019 z 3. septembra 2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 4Tos/91/2021 z 22. septembra 2021 prepustený z väzby na slobodu.

37. Vzhľadom na ústavný príkaz podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy bolo potrebné, aby ústavný súd v nadväznosti na konštatovanie porušenia sťažovateľových práv napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil. Keďže k zásahu do predmetných práv sťažovateľa došlo už uznesením okresného súdu, ktoré krajský súd v rámci konania o opravnom prostriedku materiálne potvrdil, bolo, aj napriek nezvratnému charakteru zásahu do práva sťažovateľa, potrebné po zrušení uznesenia krajského súdu vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie tak, aby v pokračujúcom konaní o sťažnosti podanej podľa TP mohol eliminovať invazívny charakter uznesenia okresného súdu, na zrušenie ktorého nemá ústavný súd podľa zásady subsidiarity plynúcej z čl. 127 ods. 1 ústavy potrebnú právomoc. Už vzhľadom na definovaný nezvratný zásah do práv sťažovateľa sa jediným účinným prostriedkom nápravy javí taký postup krajského súdu, keď uznesením podľa § 194 ods. 1 TP zruší rozhodnutie okresného súdu bez toho, aby mu vec vracal na ďalšie konanie.

VI.

Primerané finančné zadost'učinenie

38. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

39. Ústavný súd, prihliadajúc na požadovanú sumu sťažovateľa vo výške 10 000 eur odôvodnenú okolnosťami bližšie uvedenými v odôvodnení tohto nálezu, vychádzajúc zo zásad spravodlivosti

aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, berúc do úvahy povahu veci, ako aj rozsah porušenia práv s'ťažovateľa, považoval priznanie sumy 1 000 eur za primerané finančné zadost'učinenie. Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd ústavnej s'ťažnosti nevyhovet.

VII. Trovy konania

40. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia, podanie a doplnenie ústavnej s'ťažnosti a replika) v sume trikrát po 181,17 eur a režijný paušál v sume trikrát po 10,87 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 576,12 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutie ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2022

Peter Straka
predseda senátu